

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1797/2542

นาย เฉลิม พิลาวุฒิโจทก์ นาง อัมพร ปราณีตจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1304, ป.วิ.พ. มาตรา 55, ป.วิ.พ. มาตรา 104, ป.วิ.พ. มาตรา 142, ป.วิ.พ. มาตรา 243

ย่อ / หลักกฎหมาย

การที่ศาลอุทธรณ์หยิบยกหนังสือที่โจทก์ขอให้ศาลมีคำสั่งเรียกขึ้นมาวินิจฉัยว่าหนังสือดังกล่าวระบุไว้ชัดว่าโจทก์มอบที่ดินตามประกาศเรื่องมีผู้ขอจับจองที่ดินฉบับที่ 14/2494 ให้แก่กรมป่าไม้เพื่อใช้ประโยชน์ในราชการและสาธารณชนโดยทั่วไปแล้ว เป็นการอุทิศที่ดินเพื่อสาธารณสมบัติของแผ่นดินใช้ในราชการกรมป่าไม้ตั้งแต่ก่อนฟ้องคดีนี้ทั้งที่ข้อเท็จจริงยังไม่เพียงพอแก่การวินิจฉัย ทั้งหากฟังได้ว่าที่ดินตามฟ้องเป็นของกรมป่าไม้ซึ่งถือว่าเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินก็ตาม แต่ในระหว่างราษฎรด้วยกันผู้ที่ ครอบครองใช้ประโยชน์อยู่ก่อนย่อมมีอำนาจฟ้องเพื่อปลดเปลื้องการรบกวนสิทธิได้ ดังนั้น ศาลอุทธรณ์จะด่วนวินิจฉัยว่าโจทก์ไม่ใช่เจ้าของผู้มีสิทธิครอบครองในที่ดินตามฟ้องโจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง หาได้ไม่ ส่วนปัญหาที่ว่า ที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์หรือไม่และโจทก์ขาดสิทธิในการฟ้องคดีเพื่อเอาคืนซึ่งการครอบครองหรือไม่ เมื่อศาลอุทธรณ์ยังไม่ได้วินิจฉัยมาแม้คู่ความจะได้นำสืบข้อเท็จจริงมาเสร็จสิ้นเป็นการเพียงพอที่ศาลฎีกาจะวินิจฉัยปัญหาดังกล่าวไปเสียเองก็ตาม แต่เพื่อให้คดีเป็นไปตามลำดับชั้นศาล ทั้งผลการวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์อาจนำไปสู่การจำกัดสิทธิฎีกาของคู่ความ ศาลฎีกาเห็นสมควรย้อนสำนวนให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาพิพากษาปัญหาดังกล่าว

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นเจ้าของมีสิทธิครอบครองที่ดินตามใบเหยียบย่ำ เนื้อที่ 30 ไร่เศษ ต่อมาปี 2527 ศูนย์เพาะชำกล้าไม้ยโสธรขอให้โจทก์สละที่ดินดังกล่าวให้แก่ศูนย์เพาะชำกล้าไม้ยโสธรโดยจะให้เงินค่าตอบแทน จำเลยเป็นเจ้าของมีสิทธิครอบครองที่ดินตาม ส.ค.1 เลขที่ 72 เมื่อปี 2529 จำเลยฟ้องขับไล่กรมป่าไม้กับพวกให้ออกไปจากที่ดินดังกล่าวตามสำนวนคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ 391/2529 ของศาลชั้นต้น เมื่อคดีถึงที่สุด จำเลยกลับขอให้บังคับคดีแก่ที่ดินของโจทก์ขอให้พิพากษาว่าที่ดินตามใบเหยียบย่ำเล่มที่ 1 หน้า 2 ตำบลคูทุ่ง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธรเนื้อที่ประมาณ 30 ไร่เศษ เป็นของโจทก์ ห้ามจำเลยและบริวารเกี่ยวข้องจำเลยให้การว่า โจทก์ไม่ใช่เจ้าของที่ดินมีใบเหยียบย่ำตามฟ้องจำเลยเป็นเจ้าของผู้ครอบครองที่ดินตาม ส.ค.1 เลขที่ 106เนื้อที่ 30 ไร่ แต่ปัจจุบันเนื้อที่ที่แท้จริง 38 ไร่ 3 งาน70 ตารางวา เป็นคนละแปลงกับที่ดินตามใบเหยียบย่ำของโจทก์หากฟังว่าที่ดินตามใบเหยียบย่ำของโจทก์ตรงกับที่ดินตาม ส.ค.1ของจำเลยจำเลยก็มีสิทธิดีกว่า เพราะจำเลยเข้าครอบครองทำประโยชน์มาตั้งแต่ปี 2492 โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง หรือแม้จะฟังว่าโจทก์เป็นเจ้าของมีสิทธิครอบครองที่ดินตามใบเหยียบย่ำจริงคดีโจทก์ก็ขาดอายุความ เพราะโจทก์มิได้ฟ้องเอาคืนซึ่งการครอบครองภายใน 1 ปี นับแต่จำเลยแย่งการครอบครอง ขอให้ยกฟ้องศาลชั้นต้นพิพากษาว่า ที่ดินตามใบเหยียบย่ำเล่มที่ 1 หน้า 2ตำบลคูทุ่ง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร เนื้อที่ 30 ไร่เศษเป็นของโจทก์ห้ามจำเลยและบริวารเข้าเกี่ยวข้องจำเลยอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัย

ว่าคดีมีปัญหาวินิจฉัยตามฎีกาโจทก์ว่าโจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่ เห็นว่า การที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1 หยิบยกหนังสือฉบับลงวันที่ 28 ตุลาคม 2534 ในเอกสารแนบเก็บที่โจทก์ขอให้ศาลมีคำสั่งเรียกมา ขึ้นมาวินิจฉัยว่าหนังสือดังกล่าวระบุไว้ชัดว่า โจทก์มอบที่ดินตามประกาศเรื่องมีผู้ขอจับจองที่ดิน ฉบับที่ 14/2494 ให้แก่กรมป่าไม้เพื่อใช้ประโยชน์ในราชการและสาธารณชนโดยทั่วไปแล้วเป็นการอุทิศที่ดินเพื่อสาธารณสมบัติของแผ่นดินใช้ในราชการกรมป่าไม้ตั้งแต่ก่อนฟ้องคดีนี้โจทก์จึงไม่ใช่เจ้าของผู้มีสิทธิครอบครองในที่ดินตามฟ้องอีกต่อไปและไม่มีอำนาจฟ้องนั้นเป็นการด่วนวินิจฉัย ทั้งที่ข้อเท็จจริงยังไม่เพียงพอแก่การวินิจฉัย ทั้งหากฟังได้ว่าที่ดินตามฟ้องเป็นของกรมป่าไม้ซึ่ง ถือว่าเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินก็ตามแต่ในระหว่างราษฎรด้วยกันผู้ที่ครอบครองใช้ประโยชน์ อยู่ก่อนย่อมมีอำนาจฟ้องเพื่อปลดเปลื้องการรบกวนสิทธิได้ ในชั้นนี้จึงยังฟังไม่ได้ว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษามานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ส่วนปัญหาอื่นที่ว่า ที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์หรือไม่ และโจทก์ขาดสิทธิในการฟ้องคดีเพื่อเอาคืนซึ่งครอบครองหรือไม่ เห็นว่า ศาลอุทธรณ์ภาค 1 ยังไม่ได้วินิจฉัยมา แม้คู่ความจะได้นำสืบข้อเท็จจริงมาเสร็จสิ้นเป็นการ เพียงพอที่ศาลฎีกาจะวินิจฉัยปัญหาดังกล่าวไปเสียเองก็ตาม แต่เพื่อให้คดีเป็นไปตามลำดับชั้นศาล ทั้งผลการวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ภาค 1 อาจนำไปสู่การจำกัดสิทธิฎีกาของคู่ความจึงเห็นสมควร ย้อนสำนวนให้ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิจารณาพิพากษาปัญหาดังกล่าวพิพากษายกคำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ภาค 1 ให้ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษาใหม่ตามรูปคดี

องค์คณะ

ณรงค์ศักดิ์ วิจิตรสาระวงศ์ · เรืองฤทธิ์ ศรีวรรณะ · จำรูญ แสนภักดี

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/1797/2542>